

Waddenacademie – KNAW: Wadden Wetenschap voor een beter Wadden Beleid en Beheer

Presentatie voor Rotary Groningen
Academiegebouw, Groningen, 16 oktober 2013

Prof.dr. Jouke van Dijk
Voorzitter/directeur Waddenacademie
&
Hoogleraar regionale arbeidsmarktanalyse
Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen RUG

Overzicht

Waddenacademie

Waddenfonds

Interessante vragen / dilemma's

Toekomst Waddenacademie

Aanleiding

- Rapport **Ruimte voor de Wadden** van de Adviesgroep Waddenzeebeleid (Cie. Meijer, 2004)
- Afschaffen moratorium geen aardgaswinning in het Waddengebied. Nu winnen volgens het principe 'Hand aan de Kraan' met continue monitoring van bodemdaling, etc.
- Instelling **Waddenfonds** (800 miljoen euro) uit de gasopbrengsten met als doel de duurzame ecologische en economische ontwikkeling van het Waddengebied te bevorderen
- Veel kennislacunes op ecologisch en sociaal-economisch terrein → instelling **Waddenacademie**

De Waddenacademie (opgericht 2008)

Een instituut van de KNAW (opgericht in 1808)

Huis voor de Wadden,
Zaailand, Leeuwarden

Bestuur Waddenacademie

Vlnr: Klaas Deen, Jos Bazelmans, Katja Philippart, Pavel Kabat,
Hessel Speelman, zittend op de voorgrond Jouke van Dijk.

Portefeuilles

Geowetenschap

Maatschappij en cultuur-
historie

Klimaat en water

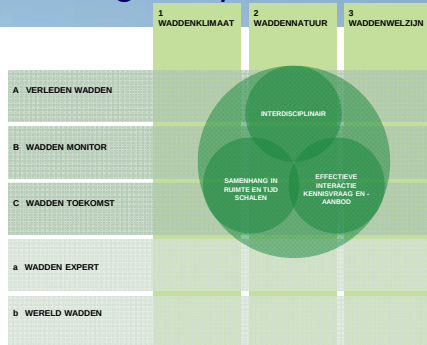
Ecologie

Sociale en ruimtelijke
economie

Matrix: Integrale Systeembenadering

Taken Waddenacademie

- **AGENDEREN:** het identificeren van domein-overstijgende kennisleemtes ten behoeve van de duurzame ontwikkeling van het Waddengebied en het articuleren van voor het Waddengebied relevante onderzoeksvragen;
- **PROGRAMMEREN:** het bevorderen van een samenhangende onderzoeksprogrammering op regionaal, nationaal en internationaal niveau; integrale systeembenadering
- **INFORMEREN:** het bevorderen van informatievoorziening en kennisuitwisseling in en tussen de kenniswereld, overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties.

Kenmerken Waddenacademie

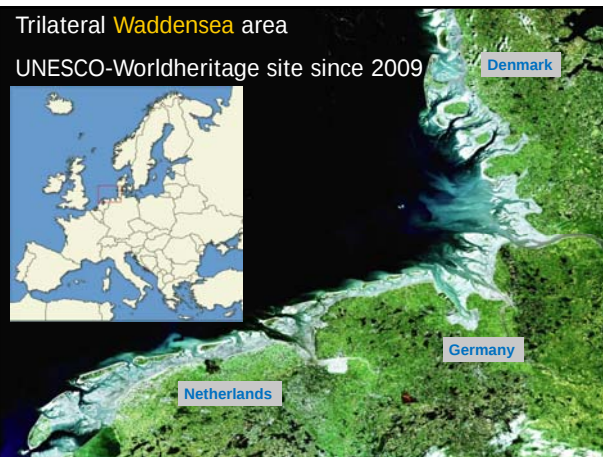
- Netwerkinstelling
- Koppelt wetenschap en beleid aan elkaar
- Doet zelf geen onderzoek
- Advisering over bijdrage aan de kennishuishouding van Waddenfonds projecten
- Veel aandacht voor publieksactiviteiten (wadblik, wadweten, werkendwad, publicaties, etc)
- Wetenschappelijke symposia en workshops
- Compact (vijf parttime bestuursleden en klein bureau 4 fte)

Start: De integrale kennisagenda

- Titel: 'Kennis voor een duurzame toekomst van de Wadden'
- Kennisagenda voor het Nederlandse waddengebied
- 30 mei 2009 aanbidding kennisagenda aan voor het waddengebied verantwoordelijke bewindslieden

Trilateral **Waddensea** area
UNESCO-Worldheritage site since 2009

Trilateral research agenda presented at the trilateral ministersconference, Sylt 2010

Geen mensen op de foto!

Towards a trilateral research agenda of the Wadden Sea Area

Voorbeelden van wetenschappelijk activiteiten van de Waddenacademie

- Symposia (2x per jaar) en workshops over o.a.:
 - Koelwaterproblematiek centrales
 - Blue Energy
 - Mossel- en garnalen problematiek
 - Review bodemdaling gaswinning Ameland
- Publicaties, special issues, etc.
- Trilateraal wetenschappelijk symposium in november 2012 in Leeuwarden als voorbereiding op de trilateral ministersconferentie in februari 2014 in Denemarken

Voorbeelden belangrijke issues

- Visserij
- Toerisme
- Energiewinning
- Landbouw

In Waddenland is altijd wat te doen!

WOENSDAG 16 OKTOBER 2013

HOME NIEUWS POLITIEK OPINIE BUITENLAND SPORT TECH & MEDIA VKSHOP SERVICE

BINNENLAND | CULTUUR | ECONOMIE | REIZEN | WETENSCHAP & GEZONDHEID | OPMERKELIJK

EVT mag niet meer op Terschelling varen

15/10/13, 16:44 - bron: ANP

VERWANT NIEUWS

- Veerdienst mogelijk minder vaak naar Terschelling - 30/09/13
- Dreiging personeelsacties bij rederij Doeksen blijft - 15/09/13
- Vakhond stelt rederij Doeksen ultimatum - 17/09/13

Natuur beheer: wie gaat er over?

WOENSDAG 16 OKTOBER 2013

HOME NIEUWS POLITIEK OPINIE BUITENLAND SPORT TECH & MEDIA VKSHOP SERVICE

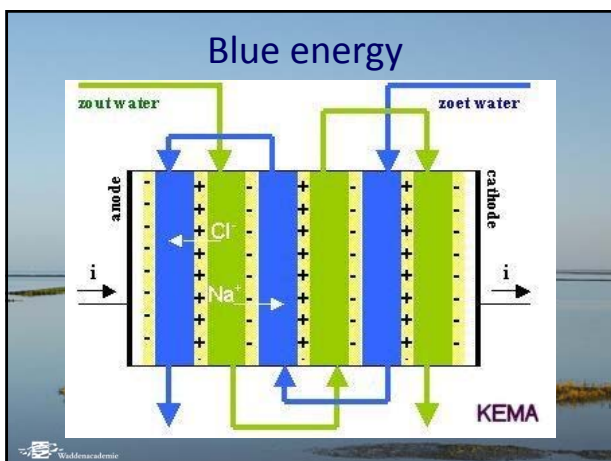
BINNENLAND | CULTUUR | ECONOMIE | REIZEN | WETENSCHAP & GEZONDHEID | OPMERKELIJK

Plan wisenten overrompelt Schier

15/10/13, 16:44 - bron: ANP

VERWANT NIEUWS

- Veerdienst mogelijk minder vaak naar Terschelling - 30/09/13
- Dreiging personeelsacties bij rederij Doeksen blijft - 15/09/13
- Vakhond stelt rederij Doeksen ultimatum - 17/09/13

Technisch Weekblad

Start werkzaamheden Blue Energy pilot op de Afsluitdijk

9 maart 2013 Thomas van de Sandt

De komende weken gaan de voorbereidende werkzaamheden van start voor de Blue Energy pilot op de Afsluitdijk, die energie wint door het mengen van zoet water uit het IJsselmeer en zout water uit de Waddenzee. In april gaat officieel de eerste schop in de grond en een half jaar later moet de pilotinstallatie draaien.

De installatie komt te staan bij Breezanddijk, aan de IJsselmeerszijde. Het zoute water komt via een pijpenbrug over de weg het gebouw binnen. 'Het is voor het eerst dat we praktijkwater gebruiken', vertelt Rik Siebers, directeur van Redstack, het bedrijf dat Blue Energy ontwikkelt. In het laboratorium en in een kleine proefinstallatie bij Frisia Zout in Harlingen blijkt het technische principe wel al te werken.

Blue Energy werkt door het zoute en zoete water van elkaar te scheiden met ion-selectieve membranen die wel zoutionen, maar geen water doortaan. Door

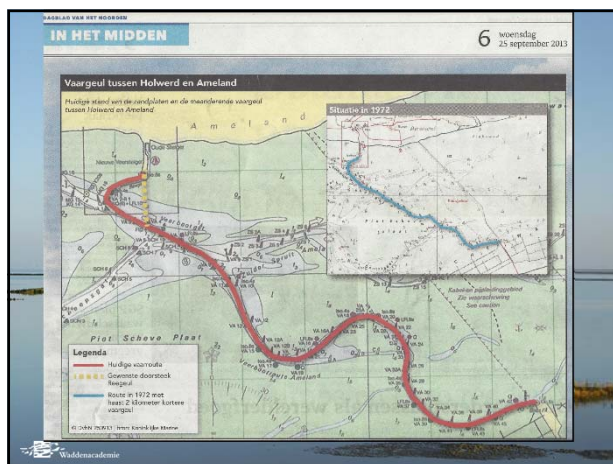

(Copyright: Redstack)

Gaswinning - bodemdaling

Onafhankelijk review van de monitoring van de gaswinning op Ameland door de Waddencademie + publieke verantwoording

'Zoutmijn onder Waddenzee taboe'

De Vereniging Vogelbescherming Nederland, Waddenvereniging en Natuurmonumenten zullen staatssecretaris Sharon Dijksma (natuur) bestoken met de resultaten van onafhankelijk onderzoek om aan te tonen dat de zoutwinning voor de kust bij Harlingen funest kunnen zijn voor het bodemleven en trekvogels die daarvan afhankelijk zijn.

Volgens directeur Fred Wouters van Vogelbescherming wordt het voedsel voor de doortrekkende vogels onbereikbaar doordat zandplaten onder water verdwijnen door de zoutwinning. Frisia stelt dat de bodemdaling zal worden gecompenseerd door zand en slib uit de Noordzee.

Wouters noemt deze opvatting op zijn zachtst gezegd verbaasd. Natuurmonumenten en de Waddenvereniging vinden dat de Waddenzee extra delfstofwinning bespaard moet blijven. 'Op een gegeven moment moet de overheid een streep durven trekken. Zout kan ook elders worden gewonnen', zegt Arjan Berkhuijs van de Waddenvereniging.

De drie organisaties zijn in de voorbereiding van de vergunningaanvragen voor de zoutconcessie Havenmond wel door Frisia geconsulteerd. Zij vinden dat de natuurbelangen niet goed zijn meegewogen. Volgens de Natuurbeschermingswet geldt in de Waddenzee het voorzorgsbeginsel. Zelfs een kleine kans op negatieve gevolgen van een activiteit voor de natuur moet al tot afwijzing leiden. Hier van zou bij de zoutwinning sprake zijn. (L.C.)

De sliktoerist versus de zandtoerist (Geurt Busser, Waddenschilder)

Duits strandvertier

Duits strandvertier

Waddenschool

31

Kurort

Waddenschool

32

Juist: paardeneiland

Waddenschool

33

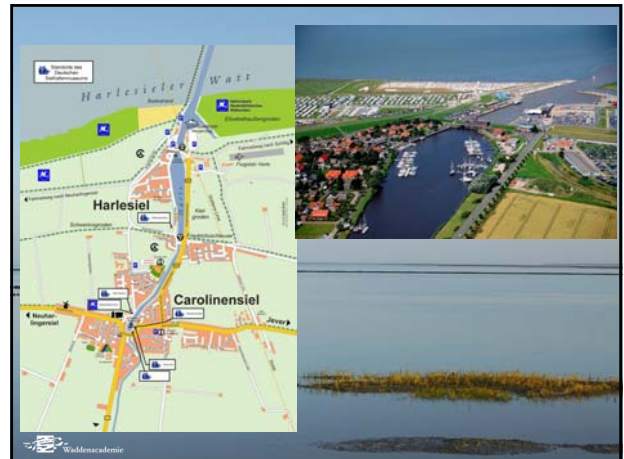

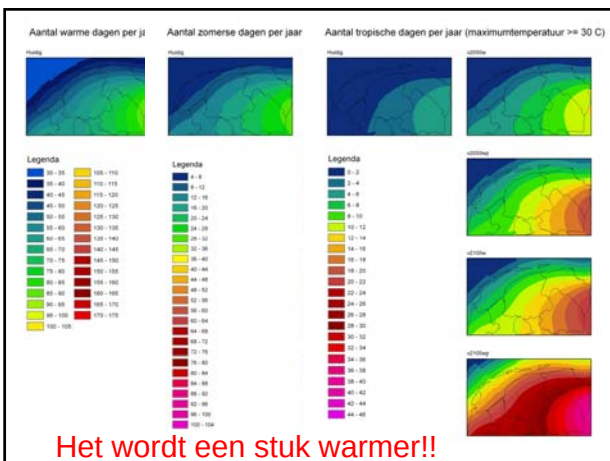
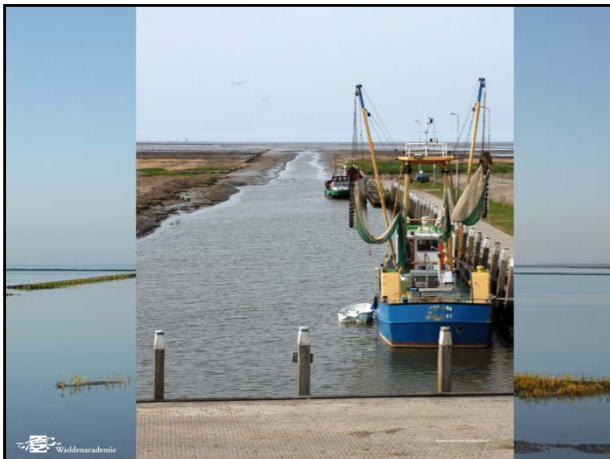
Waddenschool

34

Waddenschool

Balans 6 jaar Waddenacademie

Visitatie / Evaluatie door KNAW:

1. Kwaliteit: 4 = zeer goed
2. Productiviteit: 4,5 = zeer goed/excellent
3. Maatschappelijk relevantie: 4 = zeer goed
4. Vitaliteit en haalbaarheid: geen cijfer:
financiering door Waddenfonds en
Provincie Fryslân loopt af per 1-7-2014

Advies evaluatie: ga door met de
Waddenacademie

Toekomst Waddenacademie

- KNAW trekt zich terug
- Decentralisatie Waddenfonds naar provincies
- Meerwaarde versus lastig
- Taken en verwachtingen management
- Meer nadruk op sociaal-economisch en sociaal-cultureel onderzoek
- Monitoring effect investeringen en toestand UNESCO werelderfgoed status
- Trilaterale Waddenacademie (UNESCO)?

Science – policy matrix				
Welke (beleids-)problemen hebben de hoogste prioriteit?	High	Management has a high level of concern for the value due to its current degraded condition and/or the high level of single or cumulative pressures affecting it.		
	Moderate	Management has a moderate level of concern for the value due to its current condition and/or the moderate level of single or cumulative pressures affecting it.		
	Low	Management has a low level of concern for the value due to its current good condition and/or the low level of single or cumulative pressures affecting it.		
Is kennis beschikbaar om het probleem op te lossen?	Good	The good level of information available directly supports management decisions and is currently sufficient to allow progress on the particular issue/interaction. However, further information to support ongoing adaptive management may still be required.		
	Moderate	The moderate level of information gives a reasonable basis for management decisions, but decisions regarding some aspects of the issue/interaction may be hampered by current knowledge gaps.		
	Low	The low amount or adequacy of information is a hindrance to management. Decisions are pending the availability of improved scientific understanding of the issue/interaction.		

		DRIVERS										PRESSURES				RESPONSE	
		Tourism	Coastal Protection Activities	Fishing and Aquaculture	Agriculture	Mining	Energy Generation	Ports and Shipping	Off-shore	Invasive Alien Species	Pollution	Marine Litter	Climate Change	Governance	Overall Status		
GEOSCIENCE	Subsidence: use and profiles																
	Longer term geomorphology																
	Shorter term morphodynamics																
ECOSY	Biodiversity - Reef-building Zoobenthos																
	Biodiversity - Diadromous Fish																
	Biodiversity - Breeding Birds																
	Habitats - Subtidal Sandbanks																
	Habitats - Salt Marshes																
	Habitats - Beaches & Dunes																
	Functions - Primary Productivity																
	Functions - Nursery North Sea Fish																
	Functions - Feeding Station Migratory Birds																
	Functions - Feeding Station Migratory Birds																
CULTURAL HISTORY	Awareness/valuation																
	Maintenance																
	Use/trace																
	Public access																
SOCIO-ECONOMY	Employment																
	Income																
	Production																
	Usability																
CLIMATE/HAZARD	Longer term sea-level rise																
	Fresh water availability																
	Weather extremes																

Waddenacademie – KNAW: Wadden Wetenschap voor een beter Wadden Beleid en Beheer

Presentatie voor Rotary Groningen
Academiegebouw, Groningen, 16 oktober 2013

Prof.dr. Jouke van Dijk
Voorzitter/directeur Waddenacademie

Meer informatie: www.waddenacademie.nl